Branchevereniging voor participatie, begeleiding en veilige opvang

Aandacht voor verborgen armoede en schulden in debat, maar structurele keuzes blijven open

(terugblik Commissiedebat Armoede- en schuldenbeleid 14 oktober 2026)

Op 14 oktober 2026 debatteerde de Tweede Kamercommissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid met minister Vijlbrief over armoede en schulden. Voor het debat stuurde de Landelijke Armoedecoalitie, waaronder Valente, een brief aan de Tweede Kamer als inbreng voor het debat.

Structureel investeren in bestaanszekerheid, zonder nieuwe onzekerheid te creeren

Belangrijk was dat Bolhuis (PRO) vroeg naar de aanbevelingen van de Commissie Sociaal Minimum die nog niet zijn overgenomen, zoals een vierjaarlijkse herijking; de minister zei toe dat daarover vóór de begrotingsbehandeling een brief volgt.

Mulder (PVV) wees op het Nibud-onderzoek waaruit blijkt dat 40 procent van de huishoudens moeite heeft om rond te komen, en Ceulemans (JA21) op de stijgende armoede-intensiteit (van 18,6 naar 21 procent). De minister noemde dat zorgelijk, maar is er nog niet van overtuigd dat het wijst op meer armoede; niet-gebruik van regelingen noemde hij “een van de grote oorzaken”.

Volgens de minister staat in het coalitieakkoord een basisniveau voor gemeentelijke regelingen, geen gelijktrekking. De armoede-envelop (150 miljoen) is voor 2027 ingevuld, maar voor 2028 tot en met 2030 nog niet; daarover spreekt hij nu met VNG en Divosa.

Het Noodfonds Energie is volgens de minister “een noodfonds” en dus niet ideaal; ook na dit jaar kan het nodig zijn.

Ons verzoek om geen maatregelen te nemen die onzekerheid vergroten kwam terug bij de inbreng van Flach (SGP). Hij wees op mensen die bij ziekte of mantelzorg fors in inkomen achteruitgaan en op de doorgeslagen “hyperfocus op betaald werk”. De minister herkent de achteruitgang door het wegvallen van de arbeidskorting en neemt dit mee in de gesprekken met “de polder”.

Schuldenpreventie als onderdeel van bestaanszekerheid

Ook preventie kwam terug in het debat. De minister noemde vroegsignalering één van de effectiefste instrumenten: in 2025 werden ruim een miljoen signalen verstuurd, benaderden gemeenten bijna 800.000 inwoners en accepteerde ongeveer een derde van de ruim 160.000 inwoners die reageerden hulp. Het bereik moet wat de minister betreft van 20 naar 40 procent. Vanaf 2027 gaat structureel 20 miljoen naar vroegsignalering, waar Hamstra (CDA) en Biekman (D66) blij mee zijn.

De minister schetste verder dat het Schuldenknooppunt een publieke voorziening is geworden, in januari 2027 de pilot Mijn Betaaloverzicht start, de Schuldenwijzer wordt uitgebreid en in mei 2027 een agenda voor private initiatieven volgt.

Het onderzoek naar één vaste betaaldag hoopt hij in november naar de Kamer te sturen; hij werkt toe naar één nationaal betaalmoment voor uitbetalingen van de overheid. Mulder (PVV) vroeg of de kosteloze betalingsherinnering blijft. De minister gaf aan dat de intentie is door te gaan als de pilot slaagt, uit de ‘envelop’ en zonder termijn.

Verborgen energiearmoede en de rol van organisaties

Hamstra (CDA), Mulder (PVV) en Bolhuis (PRO) vroegen aandacht voor huishoudens die de kachel uit laten uit angst voor schulden en daarom buiten het Noodfonds Energie vallen. Bolhuis (PRO) stelde hulp via energiecoaches of middenveldorganisaties voor. De minister noemde dat “een van de betere wegen”, gaat in gesprek met VNG, Divosa en TNE en kan niet beloven dat alle huishoudens bereikt worden. Bolhuis (PRO) vroeg ook of Nederland kan leren van het Belgische Steunpunt tot bestrijding van armoede en wees op de bestaande Armoedecoalitie; de minister hecht “bijzonder” aan het betrekken van maatschappelijke organisaties en komt hierop terug bij de begrotingsbehandeling.

Toezeggingen van de minister

- Armoedebegrotingsoverzicht en effectmeting; minister zegt toe dit te laten terugkomen in de voortgangsrapportage van het Nationaal Programma Armoede en Schulden (medio 2027 naar de Tweede Kamer)
- Basisniveau gemeentelijke regelingen: minister informeert de Kamer in het eerste kwartaal van 2027, met instemming van de Tweede Kamer gevolgd door een debat, waarna definitieve afspraken met VNG en Divosa volgen.
- Hervorming van de gemeentepolis: minister informeert in het eerste kwartaal van 2027
- Minister vraagt de staatssecretaris van Financiën een briefje te sturen over waarom de btw op energie 21 procent is: binnen enkele weken.
- Mensen die de kachel niet aanzetten beter bereiken: schriftelijk, dit jaar en vóór de begrotingsbehandeling.
- Nog niet overgenomen aanbevelingen van de Commissie Sociaal Minimum: minister informeert de Kamer middels een brief vóór de begrotingsbehandeling SZW.
- Leren van het Belgische Steunpunt: minister informeert de Tweede Kamer mondeling bij de begrotingsbehandeling.
- Gokken en jongeren; minister informeert de Kamer in de voortgangsrapportage van december.

Vervolg

Hamstra (CDA) vroeg een tweeminutendebat aan, waarin hij als eerste spreker aan het woord komt. Dat wordt nog ingepland. De begrotingsbehandeling SZW is begin december.

Meer lezen?

- Lees het concept-verslag van het Commissiedebat Armoede- en Schuldenbeleid
- Lees hier de brief van de Landelijke Armoedecoalitie (waaronder Valente) aan de Tweede Kamer